

АРСЕН АВАКОВ

ЗЕЛЕНИЙ ЗОШИТ

Харків
«ФОЛІО»
2018

ПЕРЕДМОВА АВТОРА

Цей збірник — вибране з моїх статей, есеїв та публікацій у пресі й FB з 2014-го до 2017 року.

Іноді це абстрактні тексти, іноді рефлексія чи емоції у відповідь на вир тогочасних подій...

Непрості роки — від Євромайдану, перемоги Революції Гідності до сьогоднішніх днів — через відчай і безсилля у момент анексії Криму, захоплення Донбасу, війну, горе і доблесть... Через становлення емоцій чергового періоду історичної боротьби за незалежність, національної самосвідомості, через велику щоденну роботу запуску глобальних державних змін, а головне — змін ментальності...

Чому саме цей період — пояснювати, гадаю, не треба: за ці роки було так багато ключових, поворотних моментів у долі нашої країни, що за значенням кожен цей день гідний залишитися в пам'яті та історії.

Чому саме ці есеї, пости і статті? Для мене вони всі пов'язані — єдиним виром подій.

Я нічого не пригладжував і не пом'якшував, іноді тут забагато емоцій, не завжди гладенький стиль... Дати, люди, долі...

Я назвав цей збірник «Зелений зошит» — за назвою одного з моїх оповідань, яке, як мені здається, виражає

2014

«...хочу, щоб цей біль
нарешті скінчився, і ми свого
добилися — щоб Майдан змінився,
і залишилася чиста сила, краса,
дух...

І так буде — я в цьому
певен!»

ХРОНІКА

1 січня 2014-го

«Минулої півночі ми прощали Старий рік і вітали Новий. Ми, будучи фізично поряд, духом були далеко один від одного. Ми говорили, а в той самий час — не слухали одне одного. Ми всі робили те саме — зустрічали Новий рік, але духовно не були разом».

*Любомир Гузар,
єпископ Української греко-католицької церкви,
кардинал*

Любомир Гузар

ТИМ, ХТО СТОІТЬ ОДСТОРОНЬ...

1 січня 2014-го, 23:45

Тим, хто стоїть одсторонь...

У тиші переходу поміж роками — варто вирішити для себе.

Бути бранцем дня сьогоднішнього, нарікати на долю, стогнати від дискомфорту й терпіти — чи бути дійовою особою осмисленого процесу змін.

Цей вибір ТЕПЕР з'явився в кожного. І річ не в Майдані чи в конкретній акції протесту. Річ у новому скристалізованому суспільному усвідомленні, куди ти можеш стати... або ж — і далі споглядати відсторонь.

Не маю наміру нікого осуджувати чи підштовхувати.

Кожен мусить бути чесним, найперше перед собою.

І тим, хто думає і спостерігає відсторонь, і тим, хто вже у процесі, але до кінця не усвідомлює, чи він справді бере участь, а чи тільки грає роль учасника... **Це дійсно вельми важливо — бути чесним із собою, розуміти й робити те, що мусиш!**

ХРОНІКА

12 лютого 2014-го

→ Напередодні у Будинку профспілок вибухнула коробка з ліками, що її передали активістам Майдану невідомі особи. У результаті інциденту один з активістів дістав важку травму руки.

*

→ Народні депутати передали Генеральному прокуророві України Віктору Пшонці список з іменами 124 журналістів, котрі постраждали під час Євромайдану, з вимогою притягнути співробітників МВС до відповідальності. Глава МВС Віталій Захарченко повідомив, що журналісти брали участь в акціях протесту і провокаціях, тому й постраждали.

ПРО КРАСУ І НЕНАВИСТЬ...

12 лютого 2014-го, 23:12

Мені часто пишуть у приват на одну тему. Скаржаться. Бач, те і те на Майдані не так, з тим і тим повелися грубо, а це — нікуди не годиться... Ми, мовляв, усією душею підтримуємо, але треба поправити — ви ж, мовляв, нормальний чоловік, не можете цього не помічати, зробіть бодай щось...

Я, прикро вражений, починаю рефлексувати — щось пояснюю, щось поправляю — загалом, реагую. Нормальний, певно, у цей час процес.

А проте хочу сказати всім, хто пише подібне мені з добрими намірами:

Друзі!

Майдан — це не публічна виставка, не гарненька картинка протесту і точно вже не тільки і не стільки вияв опозиційних думок.

Майдан — це протест, біль. Біль мільйонів людей, що вирвався наверх. Біль, який нарастив роками. Біль, який не можна терпіти — біль, проти якого повстає все єство. Біль, до якого привчали, з яким примушували змиритися, — а ми не змирилися.

І сьогодні — ми кричимо. Кричимо, вириваючись із кайдання цього рабського болю. І поки вириваємося — нам болючіше стократ...

І знаєте що: **біль не буває гарним. Біль буває понад силою.** Це є.

Понад красою, мрією людською. Це є, і це я бачу щодня — тут, на Майдані.

І я хочу, щоб цей біль нарешті скінчився, і ми своєю дією — щоб Майдан змінився, і залишилася чиста сила, краса, дух... І так буде — я в цьому певен!

А поки що — не так! Поки що біль і війна, емоції й віра, кризь біль.

І не кажіть мені, що біль треба приховувати, соромливо ретушуючи реальність. Ми такі, як є. Прагнемо до світла, прагнемо до кращого, та іноді нам боляче, і це не мусить бути гарно...

Ніч. Чергування на Майдані.

Телефонує черговий сотник.

— Затримали тут одного з пістолетом. Ведемо до вас — вирішіть, що робити.

— Ясно. Чекаю.

Привели. Немічний доходяга, років двадцяти п'яти, коротко підстрижений, недоглянутий, зацькований погляд. Під оком свіжий синець, з носа сочиться кров. Витирається долонями, розмазуючи кров по вилицях. Губи тремтять, ось-ось розплачеться...

«Нагодився б оце телеканал “Інтер”, — подумав я, — а тут — типова жертва жорстокості “майданівців”».

— Доповідайте, сотнику!

— Доповідаю, — спокійно почав сотник і поставив на стіл коробку з вилученими предметами, з якої зловісно стирчала рукоятка пістолета.

— У районі Козацького поста дід його зупинив. Сім-десять сім років дідові, до речі. Нашенський дід. Помітив у нього під курткою пістолет. Навіщо тобі, каже, пістоль, хлопче? Ти звідки? Ну, цей і психанув, діда в оберемок — ножа приставив до нього.

Сотник вивудив із коробки фінку і, виваливши вміст коробки на стіл, повів далі:

— Ось цей. А складаний ще з кишені потім дістали. І пістолет — травматик, без документів. Ну, хлопці ж його відразу й прийняли. Дід живий-здоровий — сидить чай п'є у наметі, якщо треба. Доповідь закінчив.

— Зрозуміло, — кажу я поволі.

— Міліцію викличемо, чи як? Мені ж на пост повертатися...

— Ти чого на Майдан прийшов? — запитую доходягу.

— Заработать прішол. Я тут недалеко живу. На Театральной. Гаварят, можна на Майдане заработать...

— А пістолет і ніж навіщо?

— А хто щас без аружія-то ходіт? — вишкірився, осмілівши, затриманий.

— Ану не грубіянь! — грізно втрутився сотник. — Янголятка із себе не малюй. На діда чого з ножом кинувся? Охороні чого пручався?

«Так, — знову подумав я, спіймавши благальний погляд доходяги, — я тепер “добрий слідчий”...»

— Бійцю, — звернувся я до плечистого парубійка із Самооборони, котрий супроводив затриманого. — Будь ласка, проведіть його до вбиральні — нехай відмиється

від крові та бруду, і назад. А ми тим часом визначимося із сотником.

Залишились удвох.

— Відпустимо? — Сотник зрозумів, про що я. — Шугонемо за барикади і хай собі котиться?

— А так години дві оформляти, діда, вас, охорону у свідки... Явно ж утрачений деградант — хлопчина цей... Та й бачу — вже провчили. Дістав своє... — почав я добирати аргументи.

— Та не чіпали його особливо. Врізали два-три рази, коли валили на землю з ножем. За діда прикро стало... Зрозумів. Зробимо.

Привели затриманого. Чистий, вимитий, а губи тремтять ще дужче:

— Атпустіте міня, понял я всьо. Не нада в міліцію. Пажалуста!

Відповів сотник:

— Міліцію? Не будеш?

— Ізабйотє?

— А що не так? Хіба нема за що?

— Не нада. Понял я всьо. Атпустіте...

Останні слова були знову звернені до мене.

— Слухай сюди, — спинив його сотник. — Не ний і слухай! Побачу тебе в радіусі кілометра від Майдану ще раз — і всипимо по перше число, і ментам віддамо. Затямив?

— Понял. Толька не нада біть..

— Не скигли ти, без ножа такий став ніжний прямо...
Проси прощення у присутніх за все своє неподобство. У присутніх і в народу України проси.